

O-sak 2: Foreløpig rapport fra evalueringsprosjekt høst 2010/ vår 2011

Høsten 2010 ble det foretatt en spørreundersøkelse blant vitenskapelig ansatte ved IFIKK med formålet å innhente informasjon om læreres forhold til instituttets studentevalueringsprosedyrer. Rapporten fra høsten 2010 gir ett innblikk i konkrete tiltak som lærere ved IFIKK mener vil effektivisere instituttets evalueringer og gjøre dem mer populære både blant studenter og ansatte.

For eksempel synes det å være bred enighet om at studenters motivasjon avhenger av at evalueringene fører til konkrete tiltak for *dem selv*, og ikke kun for neste semesters studenter. Nærmest samtlige av deltakerne i spørreundersøkelsen hevder at nøkkelen for å oppnå dette ligger i å tilstrebe en kontinuerlig evaluerende kommunikasjon mellom studentene og læreren i et emne. Dersom studenter opplever at deres stemme blir hørt og at de har en viss grad av innflytelse, vil det samtidig være enklere å motivere dem til å delta på de mer langsiktige evalueringene. Fra undersøkelsen høsten 2010 kom det også frem at lærere er misfornøyde med dagens ordning, der rapportene som fylles ut med utgangspunkt i midtveis og sluttevalueringer ikke oppleves å få noen konkret oppfølging. Undersøkelsen viste at lærere mener evalueringer bør være rettet hovedsakelig mot dem, ”og ikke mot et overordnet organ som ikke følger opp innholdet i rapportene - men kun *at* evalueringer utføres”. Det hevdes at evalueringsrapportene ”bare havner i en skuff” som ingen sjekker, noe som er lite motiverende. Det påpekes også at det er suboptimalt at lærer selv skriver studentevalueringsrapporten, ettersom dette i høy grad annullerer dens kredibilitet med henblikk på ros/ris/videre karriere etc.

Samtidig oppleves også evalueringsvirksomhet som et potensielt svært positivt og nødvendig aspekt ved undervisningssituasjonen, og det kom flere forslag til forbedringer (Se rapport 2010, punkt. 1 – 8). Med utgangspunkt i intervjurunden fra høsten 2010 ble det derfor våren 2011 prøvd ut alternative evalueringsmetoder i en rekke emner. (Metodene er hentet fra verket ”Students as change agents”),

Følgende metoder ble forsøkt: En fokusgruppevariant, studentloggbooker og studentdagbooker. Disse tre evalueringsformene skulle kunne imøtekomme følgende forslag til forbedringer fra vitenskapelig ansatte fra rapporten 2010:

- Fortløpende evalueringer/evaluerende kommunikasjon, dynamisk tilpasning av evalueringen i forhold til emnet
- Opplysninger om studenters ”frie” synspunkter
- Innblikk i om studenter klarer å følge med på undervisningen

- Mindre tidkrevende evalueringsprosedyrer for lærer
- Ønske om alternative supplementer til skjembaserte evalueringer
- Evalueringsmetoder som retter seg mot informasjon som læreren selv ønsker

Dersom evalueringene holdes av en student eller en administrativt ansatt (slik som i vårt tilfelle) resulterer disse evalueringsformene også i rapporter som ikke skrives av lærer selv.

Kort beskrivelse av metodene:

Fokusgruppe går ut på at et representativt antall studenter fra en klasse møtes for å diskutere det generelle læringsmiljøet i kurset. Studentene anonymiseres. Det ble ansett som tjenlig å strukturere fokusgruppen ut fra syv hovedpunkter, for slik å sikre konstruktive tilbakemeldinger. Disse punktene kan utarbeides av lærer, evt. i samarbeid med studentene, men de syv punktene som ble benyttet var i denne runden hentet fra ”Students as change agents”. Punktene er tilpasset ut fra informasjon og ønsker fra vitenskapelige ansatte angående innholdet i evalueringer fra rapport 2010. Punktene var: Læringsmiljø, pedagogiske strategier, vurderingsformer, lærer-student relasjoner, forventninger vs realiteter, læringsressurser, studentstøtte og veiledning (jf rapport 2010 punkt 2 -5) Gruppeleder (prosjektmedarbeider) noterte studentenes uttalelser og en rapport ble sendt til lærer på bakgrunn av gruppens samlede oppfatninger. En fokusgrupperunde tok i gjennomsnitt 35 minutter.

Studentdagbok går ut på at studentene bruker 1-3 minutter etter forelesning til anonymt å skrive ned konstruktive tilbakemeldinger til læreren. Tilbakemeldingene samles inn enten av lærer, en frivillig student, eller en administrativ medarbeider. I vårt tilfelle ble studentdagbøkene samlet inn av en prosjektmedarbeider, transkribert, og sendt til lærer via email. Studentdagbøkene ble avholdt 5 ganger i løpet av semesteret.

Studentloggbook går hovedsakelig ut på at studenter fører logg over sine studier. Studentene som deltok ble gitt et forslag til en loggføringsstruktur som var tilpasset deres ulike emner. Studentene skulle blant annet notere seg hva slags arbeidsform de hadde brukt, antall sider de hadde lest etc, og også vurdere egen effektivitet i løpet av denne tiden. Tanken er at loggboken vil kunne gi studenter en mulighet til å få et mer bevisst forhold til sine egne studier og egen lesekapasitet. Imidlertid ble studentene også invitert til anonymt å levere inn loggboken til lærer med eventuelle tilbakemeldinger angående undervisningssituasjonen. På denne måten vil lærer kunne forstå hva studentene gjør, hva de leser, hvor mye de leser osv, og forholde seg aktivt til denne informasjonen. Det vil også gi studenter en mulighet til å forstå hvor mye lærer mener at er

nødvendig å lese i forhold til deres egne oppfatninger, samtidig som det gir læreren en mulighet til å forholde seg til det reelle nivået i klassen snarere enn antagelser.

Vurdering:

I ett tilfelle reagerte lærer negativt på tilbakemeldingen fra fokusgruppene. Gruppeleder tok her på seg noe av ansvaret for dette, ettersom rapporten muligens i for liten grad reflekterte at studentene faktisk var fornøyde med kurset. Det bør anses som essensielt at rapporten i sin helhet er utformet konstruktivt, og at lærer også mottar positiv tilbakemelding. I de øvrige tilfellene reagerte lærerne svært positivt på å få denne type informasjon fra studenter. Også studentene var utelukkende positive til fokusgruppesammenhengen, og ga uttrykk for glede over å bli gitt denne type mulighet til å uttale seg. Studentene har gjennomgående gitt sin støtte til prosjektet og sett det som en kjærkommen og etterlengtet håndsutrekning fra ledelsen ved instituttet.

Også studentdagbøkene var en populær evalueringsform. Metoden fungerte godt i praksis, og både studenter og lærer syntes metoden tilbyr en god kommunikasjonskanal for ikke-faglige tilbakemeldinger. Enkelte studenter har for øvrig i ettertid gitt uttrykk for at de gjerne skulle hatt mer tid til å formulere sine tilbakemeldinger.

Det viste seg at loggbokmetoden ikke fungerte optimalt. Kun 3 av de 44 studentene som meldte seg på prosjektet brukte loggboken i praksis, og ingen av disse benyttet den noen gang som tilbakemeldingskanal til lærer. Loggboken ble innledningsvis anvendt som et hjelpemiddel for å strukturere studiene, men når oppgavemengden økte mot slutten av semesteret sluttet også disse studentene å føre logg. De tre studentene påpekte for øvrig at loggboken hadde vært et nyttig studieverktøy for dem den tiden de hadde brukt den. Da de 41 øvrige studentene som innledningsvis hadde meldt seg på prosjektet ble spurt om hvorfor de ikke brukte loggboken i praksis, svarte de fleste at de manglet rutine og disiplin til å fullføre loggføringen. Selv om de fortsatt forsto nyttiligheten av loggbokprosjektet ble det i praksis "bare mer arbeid." Enkelte innrømmet at det var "latskap" som gjorde at de ikke førte logg og at de skulle forsøke å skjerpe seg. Dette skjedde imidlertid aldri på tross av forholdsvis tett oppfølging. Loggbok synes derfor ikke å fungere som metode for kommunikasjon mellom lærere og elever. Metoden synes å forutsette svært høyt engasjement fra studentenes egen side, ettersom den i praksis må finne sted på deres "fritid".

I løpet av høsten 2010 og våren 2011 har prosjektmedarbeidere hatt møter med ledere for fagutvalgene ved IFIKK, samt HFSU. Studentorganisasjonene gir i alle tilfeller sin støtte til prosjektet og anser det som et nødvendig tiltak fra instituttets side. Flere opplever vanskeligheter rundt å engasjere studenter ved HF grunnet evalueringstretthet. Representanter for HFSU har dette semesteret selv invitert studenter til å holde fokusgrupper på eget initiativ, for slik å forsøke å

imøtekomme det de opplever som et behov for studentevalueringer der studenters ”frie” stemme i større grad blir tatt hensyn til. På tross av at de stiller seg positive til slik studentledet evalueringsevirsomhet, føler HFSU representantene at de har for liten innflytelse til at de alene kan skape en instituttkultur rundt denne type evalueringsformer. De mener studentevalueringer i større grad bør anvendes som et kvalitetssikrende element fra instituttens side, og håper derfor på at prosjektet blir fullt opp videre. De tror også at alternative evalueringsformer vil motivere studenter til mer aktivt å anvende studentevalueringer som tilbakemeldingskanal.

Samlet vurdering:

Prosjektets målsettinger må sies å være nådd. Det har blitt opparbeidet en bred innsikt i de generelle forhold og utfordringer som evalueringssystemet ved IFIKK står overfor. Både informasjon fra lærere selv, studentorganisasjoner og studenters og læreres reaksjoner på alternative evalueringmetoder har blitt innsamlet. Prosjektet ble imidlertid satt noe tilbake i andre semester grunnet at enkelte av prosjektmedarbeiderne som fortsatt selv studerer uventet trakk seg, med begrunnelse i at de ikke fikk tid til å følge opp egne studier. Dette gjorde at prosjektet mistet noe av sitt omfang, og færre kurs og metoder enn forventet ble involvert.

Intervjurunden høsten 2010 viste at en betydelig andel av vitenskapelig ansatte ved IFIKK generelt mangler tro på effektiviteten av dagens skjemabaserte evalueringssystem. Likevel synes det å være enighet om at evalueringsevirsomhet er et nødvendig og konstruktivt aspekt ved undervisningen. Slik studentdagbøker og fokusgruppe har fungert vårsemesteret 2011 må disse metodene kunne sies å imøtekomme resultatene fra spørreundersøkelsen 2010.

Det logiske neste skritt vil derfor være å fortsette prosjektet, og utprøve studentdagbøker og fokusgrupper i alle emner høsten 2011. På denne måten vil det sakte dannes en instituttkultur for denne type evalueringsevirsomhet. Studenter og lærere vil bli vant til at studenters stemme blir hørt, noe som både vil fungere kvalitetssikrende og motiverende for studenter og lærere.

Jens Oscar Jenssen og Dragana Bozin

Juni 2011